

Het Wijkkompas

navigatie voor de wijkaanpak

oktober 2019

En nu aan de slag!

‘We gaan de slag!’ Binnen de gemeente is het onlangs vastgelegd. ‘Deze buurt start met de energietransitie’. De wijk moet straks klaar zijn voor de toekomst: verduurzaamd en aardgasvrij. Ideeën en verwachting volop. ‘Eindelijk een oplossing voor het vochtprobleem in het blokje woningen van net na de oorlog’ mijmert de bewonerscoach van de corporatie. ‘Meer groen is belangrijk om nog meer aan te sluiten bij de ouderen en gezinnen in de wijk’ is uit een enquête met wijkbewoners gebleken. ‘Mogelijk hoeven we het oudste deel van het gasnet dan toch niet te vernieuwen’, schrijft een medewerker van de netbeheerder hoopvol aan de regiomanager.

Bij de eerste kennismaking zit een bont gezelschap aan tafel met vertegenwoordiging vanuit bewoners, woningcorporatie, gemeente en netbeheerder. Iedereen kijkt naar jou. Jij hebt ze immers bij elkaar gezet. Sommige partijen zijn vooral nieuwsgierig, andere hebben al een beeld van hoe zij het willen aanpakken. Vanuit hun eigen perspectief, dat wel. ‘We gaan samen aan de slag’, open jij de vergadering.

Dat wordt nog een complex spel van afwegen van belangen. Welke beslissingen zijn belangrijk, wanneer en voor wie? En hoe doen jullie dit samen? De aanwezigen moeten mogelijk jaren met elkaar aan de slag. Durven ze voor even in de schoenen van de ander te gaan staan? Staan ze open voor kansen die ze tot nu toe nog niet zagen?’

Gelukkig beschik je over het Wijkkompas. Een tool die je helpt inzicht te krijgen in het proces en de keuzes die gemaakt moeten worden in een wijkaanpak. Op basis van de ervaringen van anderen. Een geruststellende gedachte. ‘Het Wijkkompas zorgt ervoor dat alle belangen meegewogen worden en het geeft ons handvatten om keuzes te maken’, introduceer je de aanpak. Zo, de kop is eraf en nu aan de slag.

Wat is het Wijkkompas?

Het Wijkkompas is ontwikkeld met een 15-tal partijen die betrokken zijn bij wijkaanpakken. Het is gestart op initiatief van Stroomversnelling en is gegroeid naar een gezamenlijk initiatief. De huidige partners zijn: gemeenten Tilburg, Apeldoorn, Zoetermeer en Nijmegen, woningcorporaties Lefier en Stadlander, Bank Nederlandse Gemeenten, Hegeman Bouwgroep, Reimarkt, Vereniging Bouw- en Woningtoezicht, Open Universiteit, Squarewise en APPM. Er zijn ook continue gesprekken met het ministerie van BZK en de VNG. Zij steunen het initiatief.

Het Wijkkompas is een hulpmiddel dat ingezet kan worden bij het verduurzamen van een buurt, wijk of dorp. Het ondersteunt het projectteam met een structuur voor samenwerking en geeft toegang tot handige informatie en voorbeelden. De community van gebruikers zorgt dat het Wijkkompas altijd in ontwikkeling is en de meest actuele informatie bevat.

Wat kan je ermee?

Het Wijkkompas geeft inzicht in wat er allemaal bij komt kijken als een buurt of wijk verduurzaamd wordt. Vanaf de start tot de laatste woning verduurzaamd is. Het maakt de betrokkenen bewust van:

- In welke fase het project zich bevindt en wat er in de toekomst gaat gebeuren
- Wie er belanghebbenden zijn bij een beslissing
- Wat de consequenties van bepaalde keuzes kunnen zijn.

Doordat de betrokkenen met dezelfde structuur werken en iedereen toegang heeft tot dezelfde informatie zorgt het Wijkkompas voor transparantie en duidelijkheid. Precies wat er nodig is bij een uitdagend project dat meerdere jaren kan duren.

Voor wie is het?

Het Wijkkompas is een instrument voor de projectleider of het projectteam van een gebiedsgericht project voor verduurzaming. De projectleider kan iemand zijn die deze rol namens de gemeente vervult, iemand van de woningcorporatie of een vertegenwoordiger van een groep enthousiaste bewoners. Alle betrokkenen bij een project kunnen het Wijkkompas gebruiken om te leren van anderen of hun eigen ervaringen te delen.

Een tool voor 14.000 buurten

Aanleiding voor het ontwikkelen van een tool voor de wijkaanpak is het besluit van de Rijksoverheid. Iedere buurt moet over van aardgas naar een duurzaam energiesysteem. Voor ieder van de 14.000 buurten:

- Zal er een keuze gemaakt moeten worden in welk jaar het aardgas eruit gaat en wat de nieuwe energievoorziening wordt;
- Zullen bewoners gefaciliteerd en verleid moeten worden om hun woning te verbouwen;
- Zal er afstemming moeten zijn over investeringen in vastgoed, infrastructuur en de plannen daaromheen;
- Zal financiering georganiseerd moeten worden; en
- Zal afstemming met de markt plaats moeten vinden om te zorgen dat er geschikt aanbod is

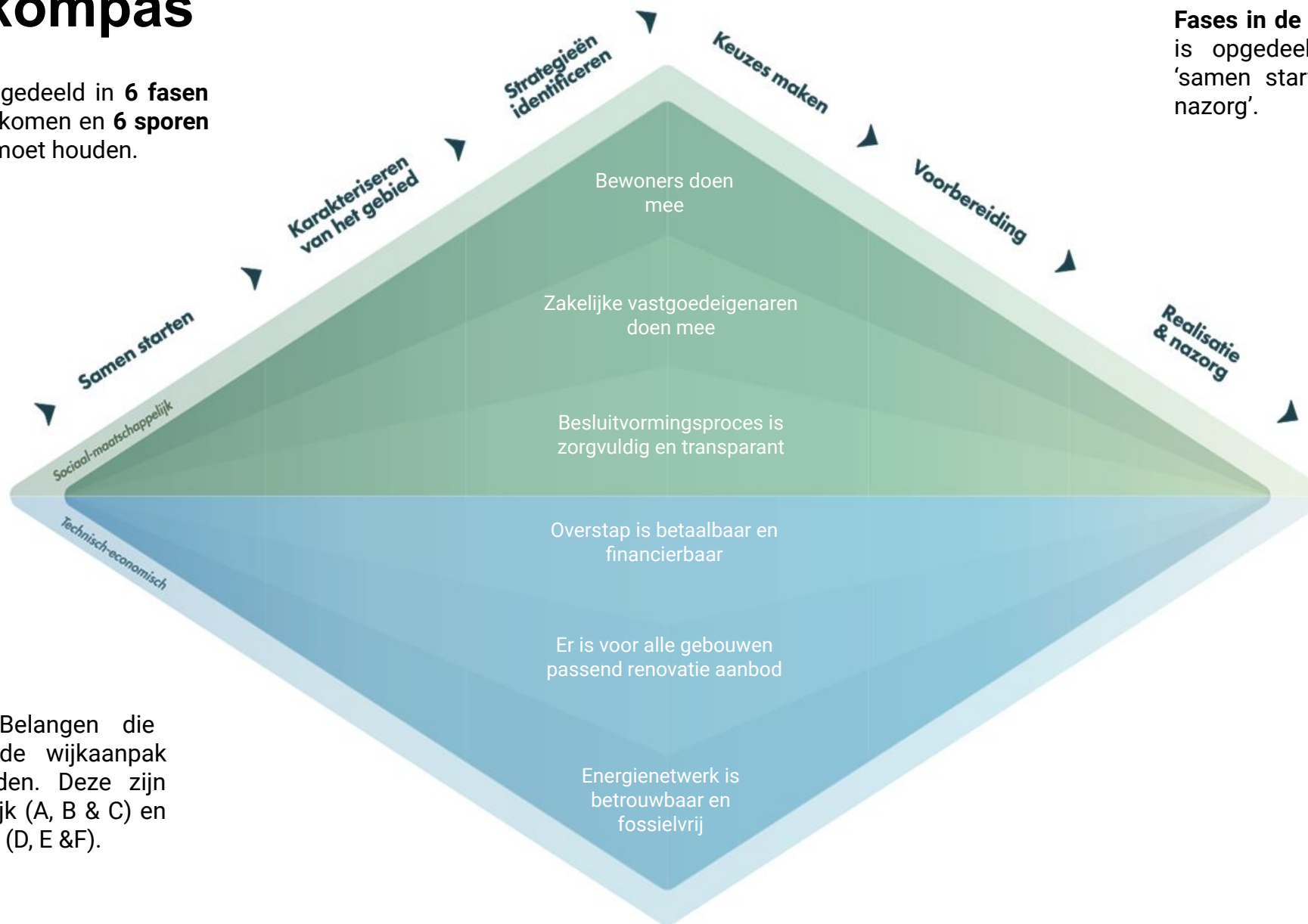
Projectteams, vaak bestaande uit vertegenwoordigers van de gemeente, eigenaar-bewoners, huurders, woningcorporaties en de netbeheerder, zullen dit in samenwerking met elkaar moeten organiseren.

Het Wijkkompas

Het Wijkkompas is opgedeeld in **6 fasen** die in elk project terugkomen en **6 sporen** waar je rekening mee moet houden.

Fases in de wijkaanpak. Het model is opgedeeld in zes fasen; van 'samen starten' tot 'realisatie en nazorg'.

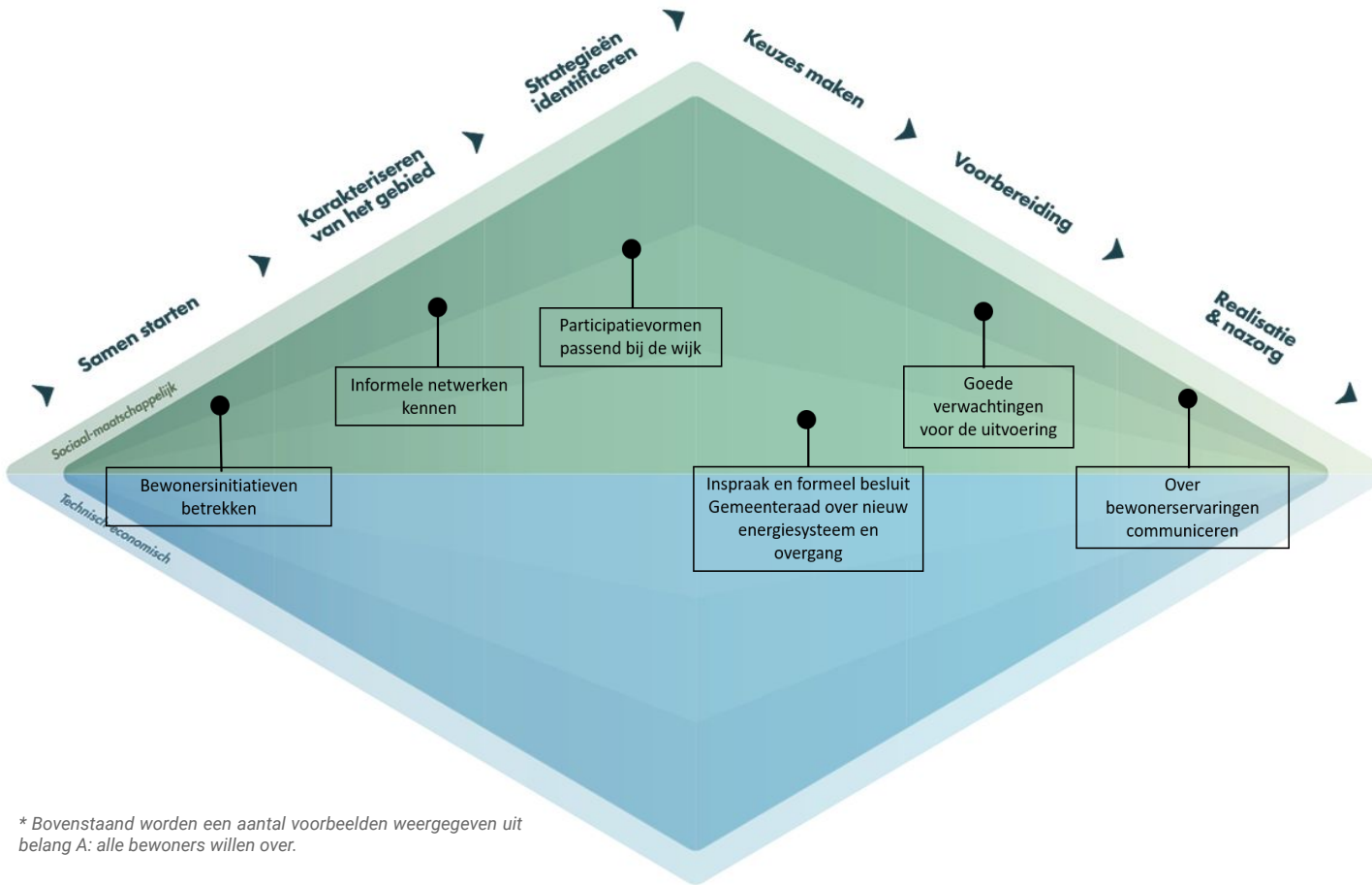

Sporen A t/m F. Belangen die meegenomen om de wijkaanpak succesvol af te ronden. Deze zijn sociaal-maatschappelijk (A, B & C) en technisch-economisch (D, E & F).

Inhoud van het **Wijkkompas**

Elke fase van het project kent bepaalde **knooppunten**. Dit zijn momenten in het proces die een beslissende invloed kunnen hebben op de uitkomst van de wijkaanpak.*

* Bovenstaand worden een aantal voorbeelden weergegeven uit belang A: alle bewoners willen over.

Elk knooppunt omschrijft het doel, welke tips er zijn voor de uitvoering en welke aanpak daarbij kan passen. Door middel van een praktijkvoorbeeld wordt de lezer geïnspireerd en het geeft inzicht in hoe dit in de praktijk eruit kan zien.

[← Terug](#)
Knooppunt
Gesprekken met bewonersinitiatieven
Draagt bij aan spoor: **A**
Betrokken partijen:

Doel

Je inventariseert de bewonersinitiatieven in de wijk en gaat met betrokkenen in gesprek over de wijkaanpak, hun verwachtingen en de mogelijkheden voor samenwerking. Het is belangrijk om vanaf het begin te weten wat er speelt in de wijk. Als je de voorkeuren, wensen en percepties van belanghebbenden kent, is het makkelijker om afspraken te maken over hun betrokkenheid en een eventuele taakverdeling.

Aanpak

Inhoud volgt

Tips

- Gemeenten en woningcorporaties hebben vaak al inzicht in bewonersinitiatieven. Klop hiervoor bij hen aan.
- Wees eerlijk en duidelijk over wat je in deze fase over de wijkaanpak weet. Dat is nog niet veel.
- Bewonersinitiatieven stranden soms doordat er te weinig ruimte is voor hun inbreng, maar soms ook doordat ze te veel taken en verantwoordelijkheden krijgen. Wees je ervan bewust dat bewonersinitiatieven op vrijwilligers draaien.

Uit de praktijk
Stad aan 't Haringvliet trekt samen op met bewonersorganisatie

In Stad aan 't Haringvliet werd de dorpsraad betrokken al voordat er besloten was om in het dorp aan de slag te gaan met een aanpak voor een alternatief voor aardgas. Mede door het gesprek met de dorpsraad is er besloten om het onderzoek te starten. Er werden vroeg al gesprekken gevoerd over de rolverdeling en verwachtingen van elkaar. De foto is van de eerste bewonersavond, georganiseerd vanuit de dorpsraad, waarin kinderen de toekomst van het dorp hebben tentoongesteld.

[→ Meer informatie](#)

Status en hoe nu verder?

2018-2019

Fase 1: verkenning en eerste versie

De eerste versie van het model is in 2018 ontwikkeld op basis van de modellen van Energie Samen en Smart Energy Cities in samenwerking met partners.

Q4 2019
& Q1 2020

Fase 2: ontwikkelen en testen betaversie

De betaversie van de online tool is ontwikkeld en wordt de komende maanden met onze partners en in gemeente Tilburg, gemeente Nijmegen en in gemeente Apeldoorn getest. De test van deze betaversie is cruciaal om gebruiksvriendelijkheid te toetsen, de inhoud aan te scherpen en de behoefte voor aanvullende functies op te halen.

Q2 en 3 2020

Fase 3: soft launch

De geteste betaversie is verbeterd en uitgebreid met nieuwe functies. Deze wordt door een bredere groep wijken gebruikt om de tool verder te optimaliseren.

Q4 2020

Lancering!

Na Q4 2020

Fase 4: gebruiken en verbeteren

Nadat de tool is afgerond, start een fase van gebruiken en verbeteren. In meerdere wijkaanpakken, die een goede diversiteit van de wijken en buurten in Nederland vertegenwoordigen, werken we met het Wijkkompas in de praktijk. Zo wordt de tool continu doorontwikkeld..

Ook meedoen?

**ga naar wijkkompas.nl
of mail: info@wijkkompas.nl**

